

Branko Cestnik

Manj, boljše, tišje

Komentarji in razmišljanja

Zbirka anima

Mohorjeva
Celovec

Vsebinsko kazalo

I. Verska vprašanja	7
Kršenje druge in pete ter prepoved čemenja.....	7
„Jaz sem musliman, kaj si pa ti?“	12
Mimetično, sistemsko, hudičevo.....	17
„In God we trust“	23
Nečista.....	28
Satanisti na Harvardu	33
Kristusova legija in nje drama.....	37
Vprašanje zla: vedno znova.....	43
Zakaj ni novih duhovnikov?.....	50
Frančišek: takoj novo, takoj evangelijsko	54
Izziv za novega papeža: hoja v resnici.....	56
O duhovnikovem vodenju.....	64
Ateist – otrok Cerkve?.....	71
Pagola, Kasper, Ruster. Kam gre teologija?	74
II. Družbena vprašanja	79
Iz Kelmorajna poleg grozne novice grozni molk....	79
Naj ne prvači homofob, radikalec in plitvež.....	83
Eros, rodnost, ljubezen.....	88
Skavti, karizmatiki in podobni ter njihova katoliška identiteta.....	93
Ko se prevzvišenemu ne zdi vredno.....	98

I. poglavje: Verska vprašanja

19. JANUAR 2015

Kršenje druge in pete zapovedi ter prepoved čemenja

Jaz sem Charlie Hebdo

Dekalog – oz. katoliška katehetska inačica slednjega – kot drugo zapoved za vse večne čase zabetonira „Ne skruni Božjega imena!“, kot peto pa „Ne ubijaj!“.

Pariški morilci so kršili obe. To je očitno za peto. Ubijali so in so ubijalci. Nobenega opravičila nimajo. Ampak kršili so tudi drugo. V hipu, ko so z ubijalskim orožjem v rokah vzdikali „Alah je velik“, so žalili Alaha (Boga).

Ubijanje v imenu Boga je dvakrat demonsko: ker je ubijanje in ker umore pripiše Bogu. To je skrunjenje Božjega imena. Bogoskrunitelji pridejo po Danteju v sedmi krog pekla, kjer so tudi ubijalci. Nič kaj lepi obeti sodnega dne za tri pariške teroriste, ki so oboje. Bojevali so se proti karikaturam, bili pa so sami največja karikatura.

Nova zaveza ni naivna. „Pride celo ura, ko bo vsak, kdor vas umori, mislil, da opravlja bogoslužno dari-

tev,“ napoveduje Jezus (Jn 16,2). To so storili v Parizu: ubijali so in mislili, da služijo Bogu. Popolna deformacija verskega čustva – običajno ji rečemo „verski fanatizem“ – je konstanta v zgodovini religij. Proti njej se bojujemo z orodji srca (molitev in askeza) ter razuma (teologija in kateheza). Verski fanatizem preprečujemo tudi z religijsko disciplino oz. s skrbjo za pravovernost, ki jo izvajajo za to pristojni (v katolištvu na lokalni ravni vsak škof, na planetarni ravni papež in kongregacija za nauk vere).

Da ne bo dvoma! Jaz sem Charlie Hebdo. Kajti če kje obstaja kakšen bog, ki naroča ubijanje karikaturistov, ker so karikaturisti, sem zagotovo raje ateist kot služabnik takega boga.

Jaz nisem Charlie Hebdo

Jaz nisem Charlie Hebdo, ker ne žalim muslimanov.

Vprašanje je na mestu in velike poročevalske hiše (npr. ameriška CNN) so ga postavljale že na dan atentata: So šli karikaturisti predaleč? Prevedeno v katoliško-katehetsko govorico: Je drugo zapoved kršilo tudi uredništvo lista Charlie Hebdo, ko je z veliko ležernostjo karikiralo religije in Boga? Vendar, ali lahko anarholiberalci in ateisti sploh kršijo kakšno od Božjih zapovedi, ko pa Boga ne priznavajo? Za religioznega človeka je pljuvanje po religiji boleče, ker ga osebno prizadene. Kljub temu ne more od ateista pričakovati, da bo

imel „feeling“ za religijsko doživljanje. Je pač „a-theos“, brez-božnež.

So torej pariški karikaturisti skrunili Božje ime? So. A tega niso vedeli. Ker ne poznajo Boga. A to, da so neverni, je le delno opravičilo. Četudi ne „vidijo“ Boga, religioznega človeka gotovo vidijo in točno vedo, kaj ga žali. Četudi ne priznavajo druge Božje zapovedi, bi vendar morali imeti občutek za mero in okus. Pa tudi praktični politični občutek, ki pravi, naj na karbid ne pljuvamo oz. naj razdraženih in agresivnih ljudi dodatno ne dražimo in ne spodbujamo k agresivnemu vedenju (npr. zaradi novega Charlieja H. te dni v Nigru že štejejo zažgane cerkve in mrtve ljudi).

Osredotočimo se na žalitev. Imamo dvojce tehtnih glasov:

– Papež Frančišek, na letalu za Šrilanko: „Če bi moj prijatelj užalil mojo mater, bi ga udaril. To je normalno. Ne smemo izzivati in žaliti vere drugih.“

– David Cameron, angleški premier, v intervjuju za CBS: „Sem kristjan. Če bi kdo rekel kaj žaljivega o Jezusu, bi bil užaljen. Vendar v svobodni družbi nimam pravice do maščevanja.“

Frančišek poudarja, da je žalitev nesprejemljiva ter užaljenega navaja k agresivnemu odgovoru. Cameron da prednost neodrekljivi svobodi. Rešitev je v preseku: bodimo svobodni, a ne žalimo drugače mislečih. Tudi ko jih obravnavamo z orodji satire, imejmo mejo.

Umetnost sredine – ah, ti nedosegljiva!

Jaz sem kristjan

Sem kristjan. Kje je zdaj moje mesto? Spopad islam – razsvetljenstvo, jaz pa opazovalec iz fotelja?

Zdi se namreč, da se spopadata dva, ki drug drugemu nista nič, meni pa sta oba brata. Musliman je moj brat po monoteistični religioznosti, razsvetljenec (četu-di ateist) je moj brat po moderni civilizaciji. Z muslimanom si deliva starodavno Abrahamovo hrepenenje, z razsvetljencem sva po drugi svetovni vojni skupaj gradila evropske sanje o miru in napredku.

Odnos do brata razsvetljenca – vemo – je težak. On je v zadnjega pol stoletja vzpostavil intelektualni monopol, jaz sem sekundaren, tih, plah, ves čas česa kriv. Ko se on vzdigne nad mene in paca po mojih svetih ikonah (podgana v Marijinem naročju, zažgani križ nad klifom ...), sem vedno znova v izgubljenem položaju. Brat razsvetljenec se je ustoličil v medijih in državnih službah. Oboji bi me lahko vzeli v bran, pa me ne. Če sem preglasen, sem spet kriv (*Delo*), kriv (*Dnevnik*), kriv (*Véčer*) ...

Potem z Jutrovega privrši brat musliman in čelno trči v dotični monopol. Spopad je spet okrog ikon. Kjer smo bili kristjani tiho, muslimani niso. Ko oni branijo pravico do nedotakljivosti svojih svetih stvari (do neupodabljanja Preroka in Boga, če smo natančni), tudi nam zraste ponos, ki smo ga že skoraj izgubili.

Skušnjava je, da bi se kristjan usedel v fotelj in s koticami v roki užival v predstavi. Razsvetljenec, ki je po-

stavil nad tisoč diagnoz o „zaostali religiji“, zdaj nima idej, kako z religijo! Ha, ha, ha ... Razsvetljenec, ki se ne zanaša več na razum, ampak na golo politično in medijsko premoč (npr. stokrat večja pozornost Parizu kot Nigeriji, čeprav je v Nigeriji istočasno stokrat več nedolžnih žrtev istega terorizma)! Fej in fuj! Razsvetljenec, ki bo na koncu zadeve rešil na „edini rešljivi način“: tako, da bo pripel bombe pod krila svojih supersonikov in tam doli v puščavi zbombardiral vse, kar se zbombardirati da. Blefer!

Jaz sem Charlie Hebdo. Jaz nisem Charlie Hebdo. Jaz sem kristjan. V tej hudi uri ne bi smel čemeti v fotelju.

„Jaz sem musliman, kaj si pa ti?“

Pred kratkim sem izvedel, da se je z zgornjim stavkom neki muslimanski mladenič ustopil pred nekega krščanskega mladeniča. Od takrat se mi ta stavek vrti po glavi. Čudovit je. „Jaz sem musliman, kaj si pa ti?“ Muslimanski mladenič ve, kaj je. Predstavljamo si krščanskega mladeniča, ki ob takem nastopu brezkrvno momlja: „Jaz sem nekaj hodil k verouku ... do birme, saj veš ... drugače pa, jasno da, nimam nič s cerkvijo ... za božič, saj razumeš, iz gole navade, grem k polnočki ... ne, ne v cerkev, ampak v gostilno zraven ...“ In predstavljamo si veliki ateistični in protikatoliški svet naših intelektualcev in medijev, ki takemu odgovoru krščanskega mladeniča ploska: „Mladenič šibke identitete si – ah, ti postmoderno bitje; sekulariziran in brez smeri – ah, kako je to šik. Pojdi z blagoslovom Slavoja Žižka!“

Islam napreduje, ker v osrčju Evrope vse bolj nastopa kot JAZ SEM, se pravi kot identiteta. Tudi nova generacija muslimanov v Sloveniji je bolj pogumna z rutami in bradicami kot ona pred njo. To je prav in pošteno. Evropski JAZ NISEM, se pravi tudi v filozofiji in umetnosti povelečevano brezidentitetje, daje ambicioznemu islamu več kot dovolj prostora. Evropa je pred desetletjem zavrnila možnost, da bi v svojo ustavo zapisala judovsko-krščanske korenine. Naslonila se je zgolj na grško-razsvetljensko korenino. Prvenstvo torej gre razumu

in etiki človekovih pravic. Evropa zavrača svoj izvorni imunski sistem, ki je krščanstvo, in se zanaša ne nekaj izrecno nereligioznega. Vprašanje je, ali je ta določitev identitete dovolj, da ohrani samo sebe. Bo tako še naslednjih sto let ali pa bo morala spet vgraditi religijo v svojo uradno simbologijo in ideologijo? Če lahko verjamemo viziji zgodovine, kot jo je podal ruski sociolog Pitirim Aleksandrovič Sorokin, bo religija v prihodnje spet močno prisotna.

Zaenkrat pa ...

... IDENTITETA:

islam – sekularizirano krščanstvo, 1 : 0.

Jaz sem Amir, mojemu očetu je ime Hamo, bratom pa Alija, Osman in Enes. Kdo so pa tvoj oče in bratje?

Povrnimo se k muslimanskemu mladeniču, ki je oni dan stopil pred kristjana in ga stresel z besedami: „Jaz sem musliman, kaj si pa ti?“ Predstavljajmo si, da muslimanski mladenič nadaljuje: „Jaz sem Amir, mojemu očetu je ime Hamo, bratom pa Alija, Osman in Enes. Kdo so pa tvoj oče in bratje?“ Slovenec in menda birmanci kristjan odmomlja: „Moj biološki oče je Dejan. Odraščal sem z maminim partnerjem Jožetom – imel sem ga rad. Zdaj živim v skupnem gospodinjstvu z Janezom, saj sta se mama in Jože razšla. Nimam bratov in sester.“ Veliki ateistični in protikatoliški svet naših intelektualcev in medijev spet ploska: „Tako je! To je prava zgodba.

Svobodne zveze namesto tradicionalne družine! Otrok, če ustreza – drugače splav! Homoseksualizacijo v šole in spremembo spola na državne stroške! Juhej! Smo pred novo generacijo človekovih pravic.“

Islam prihaja s fundamentalno sociologijo in fundamentalno biologijo. Ko rečem fundamentalno (osnovo, temeljno), ne mislim nič negativnega. Fundamentalna sociologija pravi, da če zdrži družina, zdržita tako posameznik kot širši družbeni sistem; fundamentalna biologija pravi, da je rodnost sila pomembna; da pač vsak organizem hoče živeti in se nekako nadaljevati po svoji individualni smrti. Rodnost je pomembna tudi v geopolitičnem smislu. Na koncu je dežela od tistih, ki imajo več otrok. Amen.

Tako je pošteno. Zakaj bi vire preživetja v nedogled posedovali egoisti, ki nočejo živeti in delati za svoje potomstvo? Zakaj bi goli biološki sili s pozicije politične moči ukazovali moški, ki nočejo biti moški, in ženske, ki nočejo biti ženske?

Oziroma ...

... DEMOGRAFIJA:

islam – sekularizirano krščanstvo, 2 : 0.

Jaz sem musliman in verujem v enega Boga. V koliko pa jih veruješ ti?

Rekel je: „Jaz sem musliman, kaj si pa ti?“ Nato je potisnil pogovor v vsebino. Predstavljajmo si tole: „Jaz sem musliman in verujem v enega Boga. V koliko pa

jih veruješ ti?“ Kristjanček se čehlja za ušesom: „Pa kaj jaz vem ... za birmo sem se nekaj tega moral učiti na pamet .... Verujem v enega ... mogoče v tri ... eh, saj ni važno ... župniki brez veze komplicirajo s temi stvarmi.“ Hans Küng se v svoji obsežni knjigi o zgodovini krščanstva *Das Christentum* (1999) sprašuje, kako je lahko v 7. stoletju, v samo nekaj desetletjih, cvetoče severnoafriško krščanstvo klonilo pred islamom. Tudi zato, odgovarja, ker je bilo izmučeno od teoloških debat okrog Svete Trojice in Kristusove narave; utrujeno od napetosti med pravovernostjo in herezijo. Če povem po domače: krščanstvo je učilo $1 + 1 + 1 = 1$ in se pri tem precej naprezalo, islam je prišel z razlago $1 = 1$ in umiril duhovni boj uma.

Krščanstvo je intelektualno zapletena religija, islam je bolj enostaven. Islam samega sebe jemlje za čisti monoteizem, krščanstvo pa obravnava kot prikriti politeizem oz. poganizirani monoteizem. Na spletu lahko poslušate muslimanske pridigarje in izvedence (dr. Zakir Naik, npr.), ki pravijo, da so muslimani „bolj kristjani od kristjanov“, saj naj bi Jezusov nauk sprejemali v njegovi izvirni inačici – inačici totalno čistega monoteizma, kjer ni prostora za tri osebe v enem Bogu.

Kaj zdaj? Se bomo odrekli naprežanju intelekta in duha? Edina možna pot je, da kristjani vzdržujemo visoko teološko refleksijo o Sveti Trojici in Kristusu ter nove rodove vzgajamo v njej. Če bomo popuščali, če bomo poenostavljali, če nam bo vseeno, če bomo nevedni (kot

zvečinoma že smo), bo tudi na področju verskega znanja in razlag prevladal islam. Pošteno.

VERSKO ZNANJE:

islam – sekularizirano krščanstvo, 3 : 0.